

14-05-2009 09:19

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMAS DEPUTĀTS

Jēkaba ielā 11, Rīgā, LV-1811

e-pasts: saeima@saeima.lv

Tālrunis: 6 708 7111 • Fakss: 6 708 7100

LR Tieslietu ministram
Marekam Segliņam2009. gada 14. maijā
Nr. 817-2-59-(9/09)DEPUTĀTU JAUTĀJUMS
Nr. 159 /J9

DEPUTĀTU JAUTĀJUMS

Par informācijas sniegšanu svešvalodā

Latvijas Republikas Tiesībsargs šā gada 21. aprīlī savā atbildē Nr. 6/6-134 Rīgas Domes deputātam Aleksandram Kuzminam (pielikumā), konstatēja (1. punktā), ka *“Iestādēm, kuru viena no pamatfunkcijām ir cilvēktiesību ievērošanas un integrācijas veicināšana (piemēram, Tiesībsarga birojs, Labklājības ministrija, pašvaldību sociālie dienesti) jāpiešķir tiesības savas kompetences un kapacitātes ietvaros sniegt informāciju svešvalodā (bez konkrēta personas pieprasījuma Ministru kabineta 2005. gada 15. februāra noteikumu Nr. 130 3.1. punkta izpratnē)”*.

Sakarā ar augstākminēto lūdzam atbildēt uz sekojošiem jautājumiem:

1. Vai Tieslietu ministrija plāno iesniegt Ministru kabinetā grozījumus MK noteikumos Nr. 130, lai ieviestu dzīvē Tiesībsarga ieteikumus un sakārtotu šos noteikumus atbilstoši cilvēktiesību prasībām?

2. Kāds varētu būt attiecīgo grozījumu izstrādāšanas termiņš un to saturs?

Pielikumā: LR Tiesībsarga atbildes kopija (2 lapas)

9. Saeimas deputāti:

J. Plīners / J. PLINERS

Plāns / I. Jovčovičs

Atzinis / V. Buzajevs

1249 / V. Buzajevs

114 / G. Mitrofanovs

SAŅEMTS

Tieslietu ministrijas kancelejā

14.05.2009.

11:20

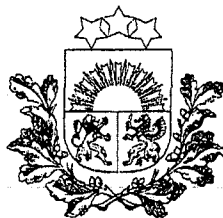
M. Dīle

SAEIMAS KANCELEJA

14-05-2009

Pikst.

920

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīvas iela 25 Rīga LV 1010; Tālr.: 67686768; Fakss: 67244074; E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2009.gada 21. aprīlī Nr. 6-6/134

**Rīgas domes deputātam
Aleksandram Kuzminam**
Rātslaukumā 1
Rīgā, LV-1539

Godātais A.Kuzmina kungs!

Tiesībsarga birojā tika izskatīti Jūsu iesniegumi (reģistrēti ar Nr.27C-26D/1548 un 26D/1549) par iespējamiem cilvēktiesību pārkāpumiem Valsts valodas likuma 21.panta pirmajā daļā un Pilsonības likuma 2.panta 1.³ punktā, kā arī Latvijas administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 201.³⁵ panta septītajā daļā.

Izvērtējot lietas materiālus, sniedzu šādas atbildes:

1. Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.pants nosaka, ka „Ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Ikvienam ir tiesības saņemt atbildi latviešu valodā.” Minētais regulējums interpretējams kopsakarā ar Satversmes 4.panta pirmo teikumu, saskaņā ar kuru „Valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda.” Jāatzīmē, ka valsts valodas noteikšana katrā valstī ir iekšpolitisks jautājums, kurš ir likumdevēja kompetencē. Piešķirot latviešu valodai valsts valodas statusu Latvijas Republikā, cilvēktiesību principi un normas netika pārkāpti. Satversmes tiesa savā 2001.gada 21.decembra spriedumā lietā Nr.2001-04-0103 atzina, ka „ar Satversmes 4.pantu juridiski nostiprinātas arī Latvijas iedzīvotāju tiesības lietot latviešu valodu gan mutvārdu, gan rakstveida saziņā.”

Satversmē ietvertu principu konkretizēšanai valsts valodas jomā likumdevējs pieņēmis Valsts valodas likumu. Jāatzīmē, ka Satversmes 4. un 104.panta un Valsts valodas likuma regulējumu mērķis ir latviešu valodas kā valsts valodas aizsardzība. Līdzīga prakse ir attīstīta un nav atzīstama par diskriminējošu arī citās pasaules valstīs.

Saskaņā ar Valsts valodas likuma 21.panta pirmo daļu „Valsts un pašvaldību iestāžu, tiesu un tiesu sistēmai piederīgo iestāžu, valsts un pašvaldību uzņēmumu, kā arī uzņēmējsabiedrību, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldībai, sabiedrības informēšanai paredzētā informācija sniedzama tikai valsts valodā, izņemot šā panta piektajā daļā noteiktos gadījumus. Šis noteikums attiecināms arī uz privātām iestādēm, organizācijām, uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām), kā arī pašnodarbinātajām personām, kuras, pamatojoties uz likumu vai citu normatīvo aktu, veic noteiktas publiskas funkcijas, ja informācijas sniegšana saistīta ar attiecīgo funkciju izpildi.” Šī regulējuma leģitīmais mērķis ir latviešu valodas kā valsts valodas aizsardzības un tās konstitucionālā statusa nodrošināšana.

Saskaņā ar Valsts valodas likuma 1.panta ceturto punktu viens no šī likuma uzdevumiem ir nodrošināt „mazākumtautību pārstāvju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, ievērojot viņu tiesības lietot dzimto valodu vai citas valodas”. No minētā regulējuma secināms, ka līdztekus valsts valodas stiprināšanai viens no Valsts valodas likuma uzdevumiem ir mazākumtautību pārstāvju integrācijas veicināšana, respektējot un ievērojot viņu tiesības lietot arī citas valodas. Tāpat ir svarīgi atzīmēt, ka valsts ir tiesīga noteikt savu iestāžu darba valodu, tomēr valstij ir jānodrošina arī efektīva un praktiska cilvēktiesību realizācija. Vēlos informēt, ka 2006.gadā Valsts cilvēktiesību birojs vērsās Ministru kabinetā ar lūgumu izvērtēt Ministru kabineta 2005.gada 15.februāra noteikumu Nr.130 „Noteikumi par valodu lietošanu informācijā” 3.1.punkta grozījumu iespējas, izslēdzot no šīs tiesību normas regulēšanas sfēras institūcijas, kuru funkcijas ir vērstas uz sabiedrības integrācijas veicināšanu. Pēc vairākām darba grupas sēdēm tiesībpolitisku apsvērumu dēļ šis priekšlikums netika atbalstīts.

Rezumējot minēto, norādu, ka valsts valoda ir viens no neatkarīgās Latvijas Republikas pastāvēšanas nepieciešamajiem priekšnosacījumiem, bet vienlaikus ir arī valsts iedzīvotāju saziņas līdzeklis, kas būtiski ietekmē Satversmes 90. un 100.pantā noteiktās tiesības. Satversmes tiesa 2008.gada 9.maija spriedumā lietā Nr.2007-24-01 atzina, ka „Satversmē noteiktās pamattiesības nedrīkst būt deklaratīvas. Ir jānodrošina arī to praktiska īstenošana”. Uzskatu, ka tiesībām ir jāatbilst sabiedrības vajadzībām un konkrētajai vēsturiskajai situācijai. Pašreizējā situācijā valsts suverenitātes apdraudējumi nav tik aktuāli, kā, piemēram, pirms desmit gadiem, un, līdz ar to, pamatoti un samērīgi jāmaina normatīvais regulējums. Iestādēm, kuru viena no pamatfunkcijām ir cilvēktiesību ievērošanas un integrācijas veicināšana (piemēram, Tiesībsarga birojs, Labklājības ministrija, pašvaldību sociālie dienesti) jāpiešķir tiesības savas kompetences un kapacitātes ietvaros sniegt informāciju svešvalodā (bez konkrēta personas pieprasījuma Ministru kabineta 2005.gada 15.februāra noteikumu Nr.130 3.1.punkta izpratnē).

2. Pilsonības likuma 2.panta 1.³ punkts nosaka, ka Latvijas pilsoņi ir „personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā, kuras reģistrējušās likumā noteiktajā kārtībā un apguvušas pilnu mācību kursu latviešu mācībvalodas vispārīgā skolā vai divpļūsmu vispārīgā skolu latviešu plūsmā,